

Skolverkets diarienummer är 6.1.2- 2015:597

**Nya allmänna råd med kommentarer "Utbildning för nyanlända elever"
(1 Bilaga)**

BARNverket bereds möjligheter att lämna synpunkter på

SKOLVERKETS ALLMÄNNA RÅD MED KOMMENTARER

Remissförslag

Utbildning för nyanlända elever

via mail till eva.blomdahl@skolverket.se senast fredagen den 27 november 2015.

Inledning

BARNverket är en ideell föräldraorganisation med ekonomiskt stöd från Skolverket och verkar för ökat föräldrainflytande i förskolor, skolor och på fritids samt för hälsofrämjande miljöer i dessa verksamheter. Barnverket lämnar härmed synpunkter på Skolverkets remiss i rubricerad fråga.

BARNverkets aktuella verksamhet eller inriktning nationellt beslutas varje år av Riksmötet. För närvarande är den övergripande inriktningen **Utveckling, Hälsa och Säkerhet ur ett Barn- och Elevhälsoperspektiv**.

BARN verkets SYNPUNKTER

Barnverket, som föräldraorganisation, stöder Skolverkets förslag. Vi anser det dock viktigt att nedan lyfta fram synpunkter med kommentarer med utgångspunkt från ett föräldraperspektiv.

Eftersom den första skoltiden är mycket viktig behöver skolan och kommunen ge så goda förutsättningar som möjlighet, för att alla barn/elever, ska må bra och utvecklas i hälsofrämjande miljöer i förskola, skola, fritidshem och gymnasium. Viktigt för att nyanlända elever så snart som möjligt ska komma in i den ordinarie skolan och nå kunskapsmålen.

I Bilaga 1 redovisas olika exempel på vilka förutsättningar som kan påverka barnen/eleverna lärande.

Att skapa en flexibel organisation för bästa möjliga beredskap för mottagande av nyanlända elever är en bland många förutsättningar för att alla ska må bra och eleverna ha verkliga förutsättningar att nå kunskapsmålen. Samverkan och samarbetet mellan skolan och alla föräldrar/vårdnadshavare stärker föräldrainflytandet, som bidrar till ökad kunskap om skolans roll och vad som förväntas av barnet och hemmet från skolan och vad som krävs att nå kunskapsmålen. Att ställa adekvata krav och uttala förväntningar på barnet till barnen och skolan förutsätter kunskap och möjlighet till inflytande. Utgångspunkten vid skapandet av en flexibel organisation bör vara, att alla barn/elever är olika och lika mycket värda, att barn/elever är individer och att hänsyn tas till barns individuella utveckling, vilket remissförslaget ger uttryck för. Att ha kunskap om och visa förståelse för den fysiska arbetsmiljön och barngrupps/klasstorlekars betydelse för elevernas lärande, beteende och psykiska hälsa är en förutsättning för att nå framgång med föreslagna allmänna råd.

Det fysiska barnets behov och miljö för utveckling, hälsa och lärande har inte uppmärksammats tillräckligt tydligt i remissunderlaget. Likaså att riskbedömningar, Arbetsmiljölagen, AFS 2001:1, och konsekvensanalyser ur ett barn- och elevhälsoperspektiv ska genomföras vid förändringsarbete som krävs och beslut som tas och rör barn.

Kommuner har tagit bort frågor rörande barns och elevers inne- och utemiljö från brukarundersökningar till föräldrar och elever. Motivet är att undersökningarna ska spegla skolväsendets styrdokument! Exempel på bortplockade frågor är: möjlighet till rörelse/fysisk aktivitet, möjlighet till lugn och ro, matsalsmiljö, barngruppsstorlek och personaltäthet. Måste uppmärksammas.

All berörd personal och barn/elever, vårdnadshavare måste få information och kunskap om vad skolan erbjuder, dess organisation och strukturer. Viktig information måste ges om föräldrars möjlighet till inflytande enligt Skollagen och den senaste forskningen om *vilka* viktiga förutsättningar, som är nödvändiga för lärande och nu framförallt nyanländas lärande.

All personal i skolan måste också få adekvat fortbildning för uppgiften "att utbilda nyanlända elever" för att remissens förslag ska bli framgångsrika. Kunskap, strukturer och rutiner är viktiga förutsättningar för att veta om man är på rätt väg.

Många föräldrar oroar sig idag över barnens omsorgs- och arbetsmiljö och anser att den får negativa konsekvenser för barnens utveckling, hälsa och lärande. Föräldrarnas möjlighet till inflytande över utbildningen måste beaktas och stärkas enligt Skollagens krav. Vidare ska det finnas forum för samråd med vårdnadshavare där frågor behandlas som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna. Viktigt för att kunna förstå skolarbetet och ge rätt stöd till och ställa krav på sina barn i skolarbetet.

Här kan nämnas att BARNverket har noterat ett systemfel där förebyggande riskbedömningar saknas utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv i: *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, 2012*. Detta har riskerat och riskerar barns och elevers utveckling, hälsa och lärande och uppnå kunskapsmålen. Vilket särskilt bör uppmärksammas i Skolverkets Nya Allmänna Råd "Utbildning för nyanlända elever".

Stockholm den 27 november 2015

Gunilla Niss

Ordf BARNverket

Bilaga 1

Exempel

Att lära om Nyanländas lärande

1. Buller

Flera studier vid Högskolan i Gävle har visat att i klassrum med dålig ljudmiljö försämrar minne och inläring eftersom elevernas arbetsminne är fullt upptaget med att urskilja lärarens röst i bakgrundsbruset.

Att höra vad läraren säger är en förutsättning för bra kunskapsinhämtning. Ändå uppfyller majoriteten av klassrummen inte Boverkets krav på en acceptabel ljudmiljö.

Elever som inte har svenska som förstaspråk har ett större behov av en bra ljudmiljö för att kunna höra, förstå och lära sig av vad som sägs i klassrummet.

Frågan om en bra ljudmiljö är därför också en jämlikhetsfråga då alla elever inte ges samma förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen.

Det är skolornas huvudmän, kommuner och privata undervisningsföretag, som ansvarar för att det ska gå att bedriva en god undervisning med avseende på ljudmiljön. Ytterst är det rektorerna som är ansvariga för elevernas och lärarnas arbetsmiljö.

Men frågan riskerar att hamna mellan stolarna. Arbetsmiljöverket tittar på om arbetsmiljön är skadlig för hörseln, inte om studiemiljön är bra ur akustisk synpunkt. Inte heller Skolverket tittar inte på om lokalerna har en bra eller dålig ljudmiljö.

Bullriga skolmatsalar leder till inläringssvårigheter

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=161&artikel=6084247>

Bullerforskare Kerstin Persson Waye: Förmågan till inläring påverkas och de minns sämre vad som har sagts.

De höga bullervärden vi fått fram i en mätning på flera av landets skolmatsalar leder till att eleverna blir trötta och då får det till följd att de får svårare att lära sig. Framför allt barn som inte talar svenska som modersmål och barn som har hörselskada, säger arbetsmiljöforskaren Kerstin Persson Waye.

– Framför allt barn som inte talar svenska som modersmål och barn som har hörselskada. Och i en sådan miljö påverkas deras förmåga till inläring och de minns sämre vad som har sagts. Och att sitta och lyssna på något som man bara nästan kan höra, det leder till uttröttnings, man blir trött.

2. Musikens och rörelsens betydelse för barns språkutveckling

- en intervjustudie i förskolan, Malmö Högskola (2010)

2.1 Barn med annat modersmål

Rörelse och rytm är betydelsefullt för barns utveckling.

Barn som känner sig **trygga i sin miljö lär sig det nya språket genom att lyssna**, öva och pröva med olika lekfulla former. Ramsor, musik och sång gör det lättare för barn att lära sig språkets ljud, ord och satsmelodi. För barn som **lär sig svenska kan sång, musik och ramsor vara en stor hjälp att lättare lära sig nya ord och nya meningar**. Rytm och musik förstärker minnet. Att använda konkret material och bilder är viktigt, till exempel innan man sjunger en sång eller använder en ramsa för att skapa förförståelse och göra sången och ramsans ord mer begripliga hos barnet. Det förstärker även minnet av ordets betydelse. Genom att benämna och vara tydlig ges barn tillfälle att tillägna sig språket och ordets innebörd. **Samarbetet med föräldrarna är viktigt**, med deras samarbete kan barnet träna det svenska språket.

2.2 Barn har rätt till musik

Förskolan 2010-01-13

<http://www.lararnasnyheter.se/forskolan/2010/01/13/barn-har-ratt-musik>

I de allra flesta förskolor finns något barn med ett annat språk än svenska som modersmål.

Det ger ytterligare en möjlighet att berika musiken, framhåller Ulla Wiklund. Barnen tycker det är roligt att lära sig en sång eller ramsa på spanska eller turkiska och det stärker barnens språkutveckling. Varje nytt ljud eller ord är en övning i språk.

Just språkinläring och matematik är två områden som lyfts fram i dag inom svensk förskola. Musik och rytmik har i allra högsta grad mycket att tillföra i dessa läroprocesser. Rytmik är puls, och därmed matte. Ett, två, tre – hur förhåller sig två till ett, och tre till två? För många barn blir matematiken tydlig genom rytmik.

–All forskning i dag visar att ett barn måste ha så många uttryckssätt som möjligt i svang samtidigt för att kunna lära sig läsa och skriva. Det handlar inte bara om musik, utan också bild och rörelse

2.3 ”Elever som lyssnar på sitt modersmål har lättare att minnas vad de hört, Ljudskolan 2015-04-19”
<http://www.ljudskolan.se/elever-som-lyssnar-pa-sitt-modersmal-har-lattare-att-minnas-vad-de-hort/>

“Miljöpsykologigruppen vid Högskolan i Gävle (Hygge, Kjellberg, Sörqvist, Ljung) har studerat hur ljudmiljön påverkar elevernas förmåga att höra, förstå och minnas vad som sagts. Resultaten visar att en dålig ljudmiljö gör att elevernas arbetsminne belastas med att urskilja talet ur bruset. När arbetsminnet belastas med att identifiera vad som sägs finns det inte så mycket energi kvar till att minnas

vad som sagts. Gruppen i Gävle visar att de elever som har det "jobbigt" i skolan drabbas mer än andra av en dålig ljudmiljö. De ser också att elever med ett annat modersmål än svenska har större behov av en bra ljudmiljö än elever som har svenska som "förstaspråk".

2.4 "Dålig ljudmiljö i skolan kan ge sämre betyg"

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5495752>

"Att elever med utländsk bakgrund får sämre resultat i skolan kan delvis bero på dålig ljudmiljö i klassrummen. Forskning visar nämligen att det är svårare att uppfatta allt ljud på ett språk som inte är ens modersmål."

. "Elever som lyssnar på sitt modersmål har lättare att minnas vad de hört, Ljudskolan 2015-04-19"

<http://www.ljudskolan.se/elever-som-lyssnar-pa-sitt-modersmal-har-lattare-att-minnas-vad-de-hort/>